„Kivezető utak” Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs Központ létrehozása Kecskeméten

Megvalósító szervezet:

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat története
"A hit védelme és a szegények istápolása"

A Szuverén Máltai Lovagrend kilenc évszázados eszméje - "A hit védelme és a szegények istápolása" - szellemében jött létre a Máltai Szeretetszolgálat. 1988 decemberében alakult meg Németországban Csilla Frfr. von Boeselager vezetésével az Ungarischer Malteser Caritas-Dienst, majd 1989. február 10.-én Magyarországon Kozma Imre atya vezetésével a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

Alig kezdődött meg a Szeretetszolgálat intézményes kialakítása, Közép- és Kelet-Európa olyan társadalmi és politikai események színterévé vált, amelyek a Szolgálatnak történelmi szerepet adtak. 1989 augusztusa és novembere között - a berlini fal leomlásáig tartó időszakban - 50.000 keletnémet menekült ellátásáról gondoskodott a Szeretetszolgálat, támaszkodva a német Malteser Hilfsdienst anyagi és erkölcsi erejére, szervezési tapasztalataira.

A társadalmi szolidaritás konkrét megnyilvánulásait érzékelő közvélemény bizalommal fordult a Máltai Szeretetszolgálat felé, s - hallgatólagosan - Magyarországon is olyan szociális és szociálpszichikai feszültségek kezelését bízta a karitatív szervezetre, amelyeket a társadalom igazgatási, szociális és egészségügyi intézményhálózata nem tudott megoldani.

Így került sor:

- a hajléktalan embereket gondozó hálózat kialakítására,
- a beteg és a megfáradt, magukra maradt idős embereket gondozó, ápoló intézmények megnyitására,
- testi és szellemi korlátozottságban élő embertársaink élethelyzetét segítő programok beindítására,
- a folyamatos megélhetési gondokkal küzdő, kilátástalan helyzetben lévő családok, családtöredékek intézményes felkarolására,
- az elhagyott, árva és súlyosan veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekek, fiatalok felnevelésére, óvására, tanítására szervezett otthonok, szolgálatok megteremtésére.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat sokágú tevékenységét legjobban az adomány kifejezés szimbolizálja, amely olyan ajándék, amit azért kapunk, hogy tovább adhassuk.

Az MMSZ szervezeti felépítése

Az MMSZ Egyesület országos hálózattal rendelkező szervezet, amelynek a felépítése: Országos Központ és területi szervezetek. Ez utóbbiakat a területi központok és helyi csoportok alkotják. A területi szervezetek a fővárost, valamint vidékenként 2-3 megyéből álló régiókat fednek le.

A helyi csoportok adományokat gyűjtenek és természetbeni adományokkal (ruhanemű, élelem, bútorok egyéb használati eszközök) támogatják a lakosság rászoruló rétegeit. A helyi adottságok és szükségek szerint megvalósítják a személyes gondoskodás különböző formáit (betegek és idősek ápolása, hajléktalanok támogatása, gyermekek étkeztetése, fogyatékos gyerekek és fiatalok képzése és foglalkoztatás, orvosi rendelés, jogsegély, és lelkisegély–szolgálat).

Egészségügyi és szociális intézményeket nagyobb elsősorban városi helyi csoportok működtetnek. : Debrecen, Győr, Kecskemét, Mátrafüred, Mezőkövesd, Miskolc, Pécs, Szombathely.

Az MMSZ Egyesület, mint intézményfenntartó és működtető, önálló jogi személy. Az MMSz működését önkéntesek, alkalmazottak, közhasznú és polgári szolgálatos foglalkoztatottak biztosítják. Az alkalmazottakat azokban a munkakörökben foglalkoztatják, amelyekhez szakirányú képesítések szükségesek.

Az MMSZ tevékenységi területi:

1. Természetbeni és pénzadományokat gyűjt és gondoskodik azoknak a szervezet céljai és az adományozók szándékai szerint történő felhasználásáról, elosztásáról. Az adományokat kizárólag közcélokra fordítja. Egyrészt személyek közvetlen segélyezésére, másrészt a rászorulókról gondoskodó intézmények működési feltételeinek javítására.

2. Szociális, egészségügyi és gyermekjóléti intézmények és szolgáltatások alapítása

3. Az emberek testi és mentális egészségét, szociális biztonságát, az egyének és a társadalom harmonikus együttműködését, a személyes és a közösségi létforma gazdagítását szolgáló lelki, szellemi programokat szervez

Projektdokumentum
Összefoglaló

Ország: Magyarország

Projekt címe: „Kivezető utak" Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs Központ létrehozása

Cél: A hajléktalanságot nem lehet különálló jelenségként szemlélni, hiszen az oda vezető utak, a hajléktalan népesség profilja rendkívül változatos képet mutatnak. Ezért elengedhetetlen, hogy a megoldási módozatok is alkalmazkodjanak a kezelendő probléma komplex jellegéhez. Magyarországon a szociális ellátórendszer a hajléktalanság problémáját jelenleg részenként és tüneti kezelést nyújtó megoldásokkal kezeli. Az Európai Unióban már bevált, hajléktalanságot komplex problémaként kezelő megoldások még nem terjedtek el. A programunk egyik fő célja, hogy modellként szolgáljon a magyar ellátórendszer számára, úgy, hogy a programban résztvevő 24-45 éves aktív korú halmozottan hátrányos helyzetű hajléktalan személyek a program befejeztével fenntarthatóan és hosszútávon önálló életvezetésre lesznek képesek.

Célcsoport: hajléktalan ill. lakástalan személyek

A projekt **hosszú távú célja** a halmozottan hátrányos helyzetű hajléktalanok, munkanélküliek és/vagy nők, romák, volt állami gondozottak és egyéb szociálisan rászorultak társadalmi kirekesztődés elleni küzdelmének hatékonyabbá tétele foglalkoztathatósági esélyeik növelésével, a munka világába való visszavezetés segítésével.

Közvetlen cél: Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs Központ létrehozása
Közvetett cél: A társadalom által el nem ismert megélhetési formák legalizálásával kiszámítható társadalmi ellátások, foglalkoztatási lehetőség biztosítása révén a társadalmi integráció megvalósítása. A kísérleti programban megvalósuló foglalkoztatási formáknak és kapcsolódó szolgáltatásoknak normatív alapon működő finanszírozás-rendszerének elfogadtatása.

A kialakítandó egységben tervezünk:

- Időszakos elhelyezés 200 m^2
- Foglalkoztatás 300 m^2
- Hajléktalanok átmeneti elhelyezése 100 m^2
- Rehabilitációs tevékenység 300 m^2
- Hajléktalanok tartós elhelyezése (otthon) 200 m^2
- Kiegészítő funkciók 100 m^2
- Közösségi és előadóterem 100 m^2

Összesen 1.300 m^2

A központ kialakításával:

1. **1300** nettó **m^2-el nő az ellátás alapter**ülete. Az elérhető szolgáltatások számának mennyiségi és minőségi növekedése várható
2. Várhatóan **csökken** a rendszerbe kerülő, a **szociális ellátásra szoruló ember**ek száma, tehermentesítve ezzel az amúgy is kapacitáshiánnyal küzdő intézményeket.
3. Ezáltal a **szociális problémákat hatékonyan kezelő,** a szükségletekre adekvát módon reagáló, a szakmapolitikai elvárásoknak megfelelő **szolgáltatások jönnek létre.**
4. Lehetőség nyílik a **hajléktalan személyek teljes kigondozására.**

Célcsoport

- elsődleges célcsoport: hajléktalan, ill. lakástalan személyek,
- másodlagos célcsoport: a központba bekerülő azon hajléktalan személyek, akik kellő motivációval rendelkeznek ahhoz, hogy részt vegyenek a rehabilitációs és foglalkoztató programban

Stratégia

A projekttel olyan infrastrukturális környezetet kialakítása a cél, amelyben a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi befogadását támogató programok, szolgáltatások komplexen megvalósíthatók.
A komplex szolgáltató központ tevékenysége több szinten jelenik meg.
1. szint: - utcáról „betérő" hajléktalanoknak nyújtott minimál szolgáltatások
- nappali melegedő és információs központ, zsilipszoba
- éjjeli menedékhely

2. szint – az ellátásban megjelent hajléktalanok egy része bekerül a központ szállást nyújtó szolgáltatásaiba. Ezen a szinten jelenlévő intézmények:
- Hajléktalanok rehabilitációs otthona
- Hajléktalanok lakóotthona

3. szint – rehabilitációs szint. Az átmeneti elhelyezésben részt vevő hajléktalanok számára foglalkoztatási illetve rehabilitációs programban való részvétel. A program előrehaladtával egyes hajléktalanok a kiléptető lakásokban önálló életvitelre rendezkedhetnek be, úgy, hogy folyamatos segítséget kapnak a központ munkatársaitól.

A programban részt vevő hajléktalanok a foglalkoztatási program révén visszaszoknak a napi rendszerességgel végzett munkavégzés szabályaihoz, a kiléptető lakások révén folyamatos segítség mellett megtapasztalhatják az önálló életvezetést, a rehabilitációs programok pedig felkészítik és megtanítják a klienst azon helyzetek kezelésére, melyekkel a központból kikerülés után találkozhat.

A programban megjelenő komplex gondozás párhuzamosan három szinten valósul meg:

Foglalkoztatás:

A program feladata: hajléktalan személyek munkába állásának támogatása, munkaerőpiacon való helytállás elősegítése.

A pályázati program keretében hajléktalanok számára biztosítunk munkalehetőséget. A foglalkoztatás célja az, hogy a kliensek a rendszeres munkavégzés révén képessé váljanak az önkontrollra, az önellátásra, a családba és társadalomba való eredményes visszailleszkedésre.

A program megvalósításának menete:

1. Az erre a programra alkalmas ügyfeleinkkel célzott beszélgetések során felmérésre kerül, hogy reálisan értékelik-e a jelenlegi helyzetüket, meg tudnak-e határozni konkrét célokat, és hogy milyen munkát végeznének szívesen. A program legfontosabb jellemzőinek bemutatása.
2. Az életvitelüket a gondozó figyelemmel követi együttműködési szerződés alapján, szükség esetén konzultál a munkáltatóval. Segíti a klienseket az esetlegesen felmerült problémák megoldásában, pl.:
    - beilleszkedés,
    - együttélés szabályozottsága,
    - kötelezettségek a környezettel, a munkáltatóval való kapcsolattartás terén,
    - és a megfelelő magatartási formák betartatása, tolerancia erősítése

Az elején legalább heti találkozó, szükség esetén a munkáltató felkeresése. A találkozók száma a későbbiekben csökken elősegítve az önállóság minél nagyobb fokú kialakulását.

A szociális munkások további feladata a megvalósítás során a programban nem részt vevők – de a programra alkalmas kliensek - figyelemmel kísérése, ha valaki kiesne a programból, azonnal fel tudjuk tölteni a helyét.

A terveink szerint a piaci igényeknek megfelelve rugalmasan alakítjuk ki a foglalkozatás profilját. A foglalkoztatási programrészbe 12 fő bevonását tervezzük maximum 12 hónapos időtartammal. Az elképzelhető tevékenységek között van a ruhajavítás, Máltai védjegyes termékek előállítása-promóciós anyagok, adományba kapott ruházat feldolgozása, továbbhasznosítása, virágpalánta előállítása, üvegvisszaváltás,

Rehabilitáció:

A hajléktalan személyek rehabilitációs intézményének alapvető feladata, hogy az ellátást igénybe vevőt segítse

a) önálló életvezetésének visszaállításában, illetve kialakításában,

b) munkavégzési képességeinek helyreállításában,

c) lakhatásának megőrzésében és annak megoldásában,

d) kapcsolatteremtő, kapcsolatmegőrző képességeinek fejlesztésében, társas kapcsolatokban, a közösségben való létezés normáinak elfogadásában,

e) kulturális integrációjában, szabadidős tevékenységek gyakorlásába

A rehabilitációs program a komplex rehabilitációs tevékenység részeként az ellátást igénybe vevők életkora, mentális állapota és egészségi állapota szerint, a személyre szabott rehabilitációs programnak megfelelően

a) iskolarendszerű, iskolarendszeren kívüli vagy tanfolyami oktatást, képzést nyújt, valamint szervezi az ezekhez történő hozzájutást, különös tekintettel az integrált oktatás lehetőségének biztosítását,

b) tematikus foglalkozásokat, szocioterápiás eljárásokat, szocializációs programokat szervez,

c) szabadidős, kulturális és közösségi programokat biztosít, illetve szervez,

e) folyamatosan biztosítja az egyénre koncentráló szociális, pszichés és mentális segítséget.

A rehabilitációs szolgáltatásunk kiemelt hangsúlyt helyez, az önálló életvitel során felmerülő problémák és konfliktusok kezelésére. Ennek érdekében tematikus foglalkozások történnek majd az olyan témakörökben, mint pl.:

- lakhatásra (mint változásra) való felkészítések
- pénzkezelés (segélyek intézése, számlák, és közüzemi díjak kezelése, adósságok kezelése, boldogulás alacsony jövedelemből, kijönni a fizetésből, bérleti díj és hátralék kezelése, bank használata)
- szociális és életvezetési készségek fejlesztése (kommunikáció fejlesztése, egészséges étkezés, főzés, együttműködés csoportokban, magabiztosság fejlesztése)
- bérleti viszony fenntartása (kapcsolat a szomszédokkal, főbérlőkkel, baleset megelőzés)

A képzések során fontosnak tartjuk, hogy majd korábban hajléktalanként élő személyek is tartsanak egy-egy foglalkozást, így igazán hiteles forrásként nyújtsanak extra motivációt a résztvevőknek.

Kiléptető lakások:

Célja, hogy az intézményi elhelyezést a minimálisra csökkentse, az önálló életvitel kialakításával, megtartásával a hajléktalan ember társadalmi beilleszkedését elősegítse. Az önálló lakhatás, életvitel növelje a kliens esélyeit a munkaerőpiacon. Erősítse saját élete vonatkozásában kompetencia érzését, kapcsolatrendszere ismét kiépüljön, és működjön.

További célok:

- A kliensek együttműködési készsége fejlődjön
- A kliensek önereje fokozódjék
- Alternatív lakhatási megoldás nyújtson a hajléktalanok számára
- Munkaerő piaci pozíciójuk javuljon

A program során 10 db kiléptető lakás kialakítását tervezzük. A lakások önálló életvitel kialakítására teljesen alkalmasak (konyha, fürdőszoba, stb.)
A kiléptető lakások kvázi albérletként működnének (bár még nem a piaci árakkal) a programban már részt vevő hajléktalanok számára. Így intézményi keretek között, szociális munkások segítségével sajátítanák el az önálló életet. Ez az utolsó lépése a programnak. A következő lépésben a kliens intézményen kívüli, saját albérletet keres. A klienst a távozás után a szociális munkások még fél évig figyelemmel kísérik utógondozás keretében.

A fent vázolt komplex kigondozás minimálisra csökkenti annak az esélyét, hogy az ellátott visszahulljon a hajléktalanságba.

Fontosabb outputok:

- 1300 m^2-es hajléktalanellátó központ létrehozása, amely különböző szolgáltatási elemek kiépítésével bővíti és fejleszti Kecskemét hajléktalan-ellátását
- 30 fő személyes rehabilitációja nyílik lehetőség
- 20 személy tartós lakhatása rendeződik a programnak köszönhetően, valamint 12 személy foglalkoztatása lesz megoldott
- 4-5 személy véglegesen illeszkedik vissza a program révén évente hozzávetőlegesen a társadalomba, kilépve a hajléktalanságból
- Modellértékű foglalkoztató és rehabilitációs szolgáltatás és önálló lakhatási lehetőség kialakítása
- társintézmények együttműködésével lehetőség nyújtása a hajléktalan, lakástalan személyek személyesebb gondozására
- közösségi, szocializációs színtér létrehozása, amely a fokozatosság révén segítséget nyújt az egyén személyes visszailleszkedésére

A szolgáltató központ kialakítása

Helyszín: Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs Központ a Kecskemét, Matkói út. 20 sz. alatt található telken kerül kialakításra. A Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak jelenleg rész tulajdoni része van a telekben.

Programmegvalósítási ütemterv
(28 hónap) előkészítéssel 35 hónap

Tevékenységek	**Időbeni ütemezés (határidő)**
Ingatlankivásárlások (előfeltétel)	2008. május - augusztus 30.
1. Tervezés, átminősítés	2008. július – november 30.
Engedélyek beszerzése	2008. december 30.
Közbeszerzési eljárás elindítása	2008. december 31.- 2009. január 30.
Szerződéskötés kivitelezővel	2009. január 30.
2. Építkezés – kivitelezés	2009. január 30. - november 30.
3. Műszaki ellenőrzés, átvétel	2009. november 01. - december 01.
Interjúzás (munkatársak felvétele)	2009. szeptember - november
Szociális munkatársak, menedzsment kialakítása	2009. augusztus - október
Eszközbeszerzések	2009. július-augusztus
Szakmai programkialakítás (szolgáltatás-tervezés)	2009. augusztus - szeptember
Kliensek toborzása	2009. szeptember- november
Foglalkoztatási program-tervezés, kialakítás	2009. augusztus - november
A program nyilvánosságának biztosítása	2008. december 31. - 2011. március 31.
Szociális intézmények működtetése	
Szolgáltatások elindítása	**2009. december 01.**
Folyamatos működtetés biztosítása	**2011. március 31.**

Épületkialakítás, építkezés

1. tervezés
2. engedélyeztetés
3. közbeszerzési eljárás lefolytatása
4. szerződéskötés kivitelezővel
5. kivitelezés, építkezés
6. műszaki ellenőrzés, átvétel

Eszközbeszerzések-funkciók szerint

1. intézmények berendezése (lakóotthon, rehabilitációs otthon, nappali melegedő, étkeztető)
2. foglalkoztató műhely
3. kiléptető lakások

Szakemberek, alkalmazottak felvétele, menedzsment kialakítása

1. nappali melegedő - 2 fő
2. hajléktalanok éjjeli menedékhelye – 4 fő
3. hajléktalanok lakóotthona – 4 fő
4. hajléktalanok rehabilitációs otthona – 14 fő
5. egyéb személyzet – 6 fő

(a jelenlegi szociális jogszabályi változások következtében a létszámok változhatnak)

Intézményi szolgáltatások elindítása

Ezzel párhuzamosan:

Szakmai- szolgáltatási programok tervezése és elindítása

1. **rehabilitáció**
   - rehabilitációs programok megszervezése és kialakítása
   - programban résztvevők toborzása

2. **foglalkoztatási program**
   - foglakoztatás megszervezése
   - külső kapcsolatok felvétele
   - piacfelmérés (folyamatosan)
   - programban résztvevők kiválasztása (folyamatosan)
   - szerződéskötés külső cégekkel (folyamatosan)

3.lakhatási program

- lakhatás megszervezése
- programban résztvevők kiválasztása
- utógondozás

Program megvalósítása

A központ folyamatos és eredményes működtetése

A Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs központ szolgáltatásainak, a központ tevékenységének bevezetése, nyilvánosság biztosítása

A teljes program időtartama 28 hónap. Ebből 12 hónap az építkezés, illetve intézményi háttér kialakítása, és 16 hónap a szociális programok megvalósítása, konklúziók levonása, összesítő anyagok elkészítése.

Fenntarthatóság

Pénzügyi fenntarthatóság: A pályázat, mint kísérleti program ingatlan-beruházása, eszközbeszerzése a támogatói forrásból kerül kialakításra.
A működés elindulását követően számítunk önkormányzati támogatásra, helyi adományozókra, a munkaügyi központ támogatására (humán-erőforrástámogatás). Az intézmények fenntartása részben éves állami hozzájárulásokból, részben pedig pályázati forrásokból finanszírozhatóak. A foglalkoztatási program, amely hajléktalanokat foglalkoztatva, de a piacgazdaság elvei alapján működik majd, a bevételekből várhatólag önfenntartóvá válik. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat továbbá szükség esetén anyagilag is kész segíteni az esetlegesen felmerülő financiális nehézségeken.

Programszervezet és menedzsment

Programszervezet

Pályázó, és a programot fenntartó szervezet: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Kecskemét
Programban részt vevő közvetlen irányító személyzet: 4 fő

Menedzsment és koordináció

Felelős projektvezető: **Rigóné Kiss Éva**

Elérhetősége: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Kecskemét Csoport
6000 Kecskemét, Hoffmann J. u. 11.
06-36-76-506-124

Gazdasági vezető: **Dr. Bácskai Ferencné**
Projektkoordinátor - helyi hatóságokkal, NGO-kal, társintézményekkel, adományozóval: **Budainé Nagy Katalin**
Operatív kapcsolattartó: **Ördög Miklós**

Monitorozás, becslés és jelentés

A tervek szerint 2008. december 01.-jétől indul a program lebonyolítása. A program megkezdése előtt a program átfogó irányítására és ellenőrzésére PIT (Program Irányító Testületet) hozunk létre, amely folyamatosan monitorozza majd a folyamatot. Rendszeresen

tartott üléseken konzultál a megvalósítókkal, a pénzügyi helyzetről, a felmerülő problémákról, a végrehajtásról.

A PIT tagjai: 3 fő a menedzsment képviselője, 1 fő a pénzügyi felelős, 1 fő az együttműködő NGO-k képviselője, 1 fő a Megyei Közgyűlés képviselője, 1 fő technikai tanácsadó, későbbiekben 1 fő hajléktalan kliens. A testület demokratikusan dönt a programban felmerülő ügyekben.

A program közvetlen irányításáért felelős menedzsment tagjai konkretizálják a feladatokat, felelősségeket, időbeni ütemezést végeznek. A program lebonyolítása során a pénzügyi folyamatellenőrzést a gazdasági vezető végzi az operatív dokumentációk alapján, az adományozó felé időközi **program előrehaladási jelentések készülnek a tevékenységi listában meghatározott ütemenként.** A beruházás műszaki kivitelezésért független szakértő felel. 2011. március 31-i határidővel programzáró jelentés készül, amely a szakmai beszámoló mellett a pénzügyi elszámolást is tartalmazza, a szükséges dokumentációk, igazolások, adminisztrációs anyagok hiteles másolatával.

Költségvetés és finanszírozás

A Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs Központ kialakításának teljes költsége előreláthatólag 246.520.000 Millió HUF, azaz 986.080 Euro.
Elnyert összeg: 868.607 Euro
A Máltai Szeretetszolgálat 15 Millió Ft-os saját résszel vesz részt a program pénzügyi finanszírozásában. (a megvalósítandó telek résztulajdonainak kivásárlása)